

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

منتشر شده در گرانما ارگان دفتر سیاسی حزب کمونیست کوبا

نویسنده: ارنستو استوز رامز

برگردان: مجله جنوب جهانی

فرستنده: عثمان حیدری

۳۰ جنوری ۲۰۲۵

انسان نوین

«آدم نوین کیست؟» پرسشی که سالوادور دالی، هنرمند سوررئالیست، در سال ۱۹۴۳، در بحبوحه وحشت فاشیستی جنگ جهانی دوم و در خاک امریکا، در ذهن خود پروراند. پاسخی که او به این پرسش یافت، تصویری بود از موجودی که با زجری جانکاه از دل تخم کیهانی شکافته شده‌ای بیرون می‌آید.

در نقاشی «کودک ژئوپلیتیک در حال نظاره تولد انسان نوین»، زایش دردناک این موجود از دل امریکای شمالی با قطره خونی که بر پارچه‌ای سفید نشسته و لکه‌ای بر آن نیفکند، اما کره زمین را زیر وزن خود تغییر شکل داده و به بیضوی بدل کرده، تصویر می‌شود. این خون از شکافی بیرون می‌جهد که نشان می‌دهد تخم را نه پوسته‌ای سخت، بلکه لایه‌ای جامد فرا گرفته است.

تمام وجود مردی که برای بیرون آمدن تلاش می‌کند، مملو از تلاش و انقباض عضلات است. دست او بر فراز اروپا تکیه کرده و آن را به پائین می‌فشارد و در عین حال کشسانی پوسته زمین را آشکار می‌سازد. پائی که در اقیانوس آرام کشیده شده و زانوئی که اقیانوس اطلس را میان امریکای لاتین و افریقا به شکلی بزرگنمایی شده، این کشسانی را به خوبی نشان می‌دهند.

شخصیت‌هایی که در پس‌زمینه نقاشی حضور دارند، چندان به رمزگشایی از آن کمک نمی‌کنند. دو شخصیت در سمت چپ از تابلو «عروسی مریم» اثر رافائل اقتباس شده‌اند و شخصیتی در سمت راست که شاید آدم باشد، بی‌تفاوت به همه چیز، به آثاری که دالی از جان باپتیست الهام گرفته، شباهت دارد.

این انسان نو، بی‌آن که چهره‌های روشن از آینده‌ای آشکار داشته باشد، در جهانی که بر لبه پرتگاه قرار گرفته، زاده می‌شود و نمادی است از ابهامات این لحظه زایش. در برابر این مجهول که از دل آن چه می‌روید، حوا چه چیزی به این کودک نیرومند که پاهایش را چون ستون به کار می‌گیرد، نشان می‌دهد؟ مادرِ غیرسفیدپوست چه چیزی به فرزند غیرسفیدپوست خود گوشزد می‌کند؟ آیا از نژادپرستی کهنه‌ای که در قالب تازه‌ای ریخته شده است، سخن می‌گوید؟ و در نتیجه، آیا از خطری که در دل این موجود نوظهور نهفته است، هوشدار می‌دهد؟

کودک ژنوپلیتیک در این نقاشی، بی‌شک کودکی از جهان سوم است. نگاه مادر از شادی خالی است و حرکات کودک از بیم حکایت می‌کند. امریکای لاتین و افریقا با رنگ‌های قهوه‌ای مات، غمگینانه می‌بارند.

انسان نو با آدمی نو یکسان نیست. شاید زبان انگلیسی نتواند این ظرافت معنایی را در ترتیب کلمات خود بگنجاند، اما زبان اسپانیایی می‌تواند. حتی سالوادور دالی نیز نمی‌تواند از دوگانگی میان خود و هنر خود بگریزد: دالی به عنوان فردی مسن و محافظه‌کار، از فرانسیسکو فرانکو حمایت می‌کرد، اما هنر او، که پیشرو بود، در برابر او می‌شورید. اما سالوادور دالی اولین کسی نبود که در امریکای شمالی امکان پیدایش جهانی نو را دید. پنجاه سال پیش از او، آنتونین دورژاک هنگام رهبری ارکستر کنسرواتوار ملی موسیقی امریکا، سمفونی شماره ۹ خود را با عنوان «از دنیای نو» ساخت. اما او نیز چنین تصویری نداشت. همان‌طور که دالی توانست کهنگی را در دل این انسان نو پنهان کند، آنتونین دورژاک نیز اعلام کرد که سمفونی او نه از موسیقی غربی قدرتمند، بلکه از موسیقی سرخپوستی و سیاهپوستی الهام گرفته است. او در سال ۱۸۹۳، همان سالی که سمفونی او اجراء شد، در مصاحبه‌ای با روزنامه هرالده نیویورک گفت: «در ملودی‌های سیاهپوستان امریکائی، من همه آنچه برای ایجاد یک مکتب موسیقی بزرگ و والا لازم است، می‌یابم. من صرفاً مضامین اصلی را نوشته‌ام که ویژگی‌های موسیقی سرخپوستی را در خود دارند.»

در پس این عنوان ظاهراً پیروزمندانه که در ۱۶ دسامبر ۱۸۹۳ در کارنگی هال مورد استقبال قرار گرفت، چیزی پنهان بود که در نهایت، بار دیگر در جهانی که در آنجا زاده می‌شد، شورش را برانگیخت. شورش نه در هیاهوی کف زدن‌ها، بلکه در سکوت کسانی که خود را در آن ملودی می‌دیدند و همچون کودکی نامطمئن اما قوی، به دنیای مسلطی که در حال ظهور بود و روزی باید با آن مبارزه می‌کردند، می‌نگریستند.

آدم نوین کیست؟ آیا انسان جمعی است که در هر دوره تاریخی زاده می‌شود، صرف نظر از ویژگی‌های آن دوره؟ آیا کسی است که خود را مبدل زمانه می‌داند؟ آیا جهان را می‌شکند؟ آیا تقابل پذیر است یا مقابله‌گر؟ آیا وارث خودخواهی‌هاست یا الگوی فضایل؟ آیا کامل است یا قهرمان؟ آیا انسان مصنوعی است یا پرمته؟ آیا کسی است که از تخم بیرون می‌آید یا کودکی است که نظاره می‌کند؟

در هر صورت، بازگشت به این مفهوم ارزشمند خواهد بود.

۳۰ جنوری ۲۰۲۵